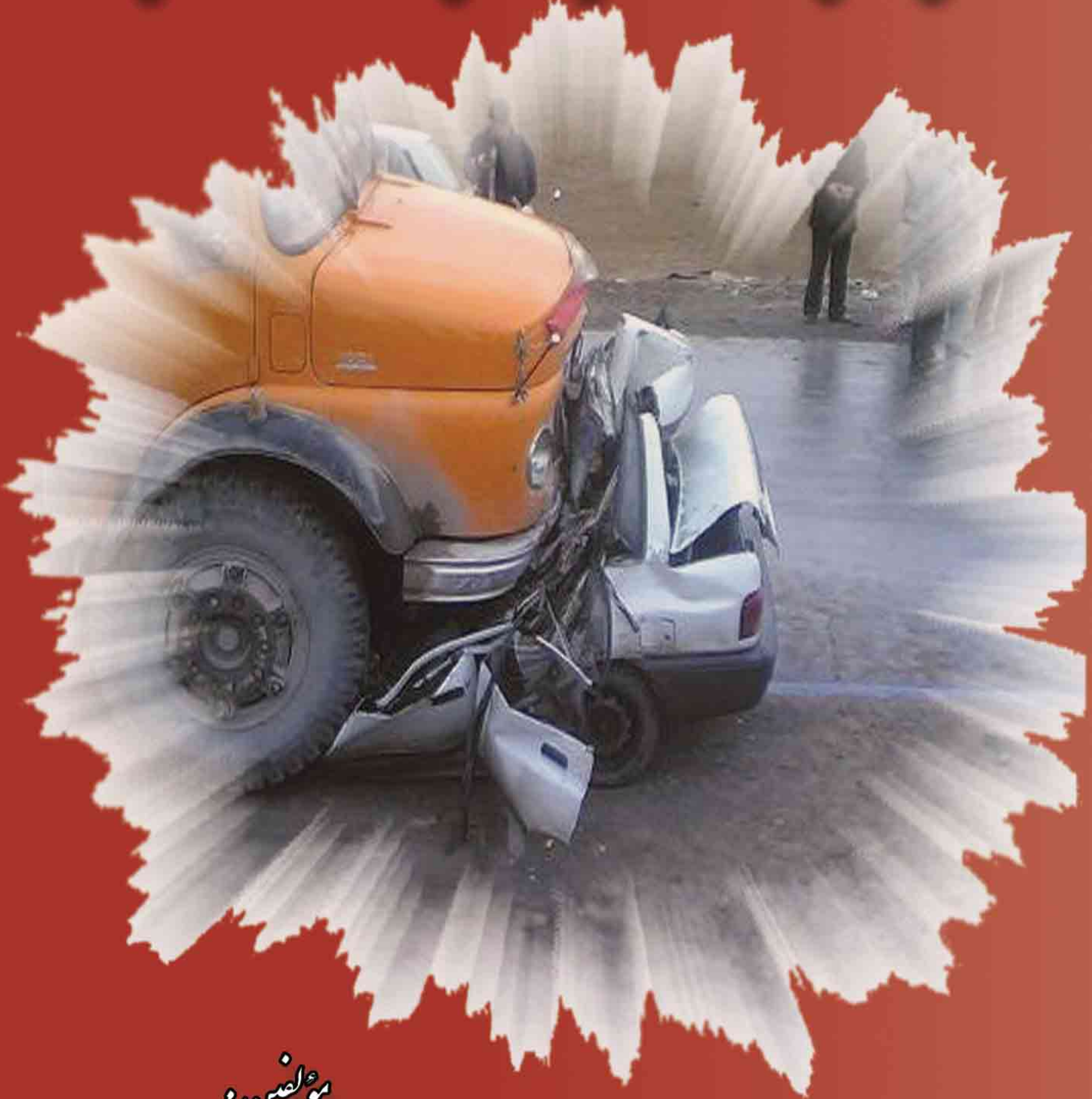

رانندگی پر خطر

علل انسانی تصادف های رانندگی از منظر روانشناسی

مؤلفین:

آریتا امیرنخسرای
افسانه قلینقی زاده

واحد بندرعباس
و
واحد مهربان

رانندگی پر خطر

علل انسانی تصادف های رانندگی از منظر روانشناسی

تألیف:

آزیتا امیرفخرایی (مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس)

و

افسانه علینقی زاده (مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد بافت)

زمستان ۱۳۸۸

سرشناسه	: امیرفخرایی، آزیتا، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدید آور	: رانندگی پرخطر: علل انسانی تصادف‌های رانندگی از منظر روانشناسی؛ تألیف آزیتا امیرفخرایی و افسانه علینقی زاده.
مشخصات نشر	: بندرعباس: دانشگاه آزاد اسلامی (بندرعباس): دانشگاه آزاد اسلامی (سیرجان)، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۴ ص. : شکل، نمودار، جدول
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۲۲۳-۶۰۱-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: رانندگی - - جنبه‌های روانشناسی
موضوع	: رانندگان - - روانشناسی
موضوع	: رانندگی - - ایران - - حوادث
شناسه افزوده	: دانشگاه آزاد اسلامی (بندرعباس)
شناسه افزوده	: دانشگاه آزاد اسلامی (سیرجان)
شناسه افزوده	: علینقی زاده، افسانه
رده بندی کنگره	: ۱۳۸۸ ع ۸ الف BF۱۷۵
رده بندی دیویی	: ۱۵۸

حوزه معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس

تلفن تماس: ۰۷۶۱-۶۶۷۰۲۴۳

رانندگی پرخطر

علل انسانی تصادف‌های رانندگی از منظر روانشناسی

تألیف:

آزیتا امیرفخرایی و افسانه علینقی زاده

چاپ اول: ۱۳۸۸

قطع: رقعی

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۰۰۰۰ ریال

ISBN: 978-964-223-601-5

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۲۳-۶۰۱-۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقدیم به تمامی قربانیان سوانح رانندگی ، آنها که
مظلومانه راهی سفر آفرت شدند.

و تقدیم به روح پاک گنجهای نهفته در خاک :
(محسن محسن زاده، حشمت الله صالحی،
مسعود محیاپور، ماریا رصافان و ...)

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	پیشگفتار
۱۱	مقدمه
	فصل اول
۱۵	رفتار رانندگی
۲۰	رفتار پرخطر
۲۱	تصادف
	فصل دوم
۲۵	آمار و ضرورت شناسایی علل رانندگی پرخطر
	فصل سوم :
۳۹	علل رانندگی پرخطر
۴۲	عوامل انسانی موثر در بروز رخداد های رانندگان
۴۲	رفتار رانندگان: تخلف ها و خطاها
۴۲	نگرش ها و خطر تصادفات رانندگی
۴۲	خواب و رانندگی
۴۳	خستگی رانندگان
۴۴	الکل و مواد مخدر
۴۴	اختلالات شخصی در رانندگی
۴۷	بی احتیاطی
۴۷	بی میالاتی
۴۸	عدم مهارت
۴۹	فاصله توقف
۵۰	سرعت غیر مجاز
۵۱	بی توجهی به وسایل هشدار دهنده و ایمنی نقلیه
۵۱	عدم توجه به هشدارها

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵۲	استفاده از نور بالا در شب
۵۲	بی توجهی به ایمنی عابرین پیاده
۵۴	توقف‌های نا به جا
۵۴	رفتار ناهنجار در تنگناها
۵۶	ناآشنایی با مفهوم خط
۵۶	سایر ویژگی‌های شخصیتی
	فصل چهارم :
۷۹	راهکارها

پیشگفتار

هر روز که از عمر بشر می‌گذرد، پیشرفت‌های علمی و تکنولوژیکی در سطح جهان نمود بیشتری پیدا می‌کند. امروزه سرعت پیشرفت علوم به گونه‌ای است که افراد و سازمان‌ها و نهادها، در تطابق خود با این روند رو به رشد دچار مشکل شده‌اند. انفجار دانش پدیده عصر امروز است ولی این مسئله، جنبه ناخوشایندی هم دارد و آن عوارض جانبی و منفی پیشرفت‌های علمی و تکنولوژیکی است. هر مرحله از پیشرفت علم، با خود دستاوردهای تلخی نیز برای بشر به ارمغان آورده است. تصادفات یکی از پدیده‌هایی است که با پیشرفت فن‌آوری و صنعتی شدن جوامع گسترش یافته و زیان‌ها و خسارات جانی و مالی زیادی را به جوامع بشری وارد می‌کند (آبراهام کورمان، ۱۹۷۱ به نقل از آزاد مرزآبادی، ۱۳۷۳).

سازمان بهداشت جهانی، سومین عامل مرگ و میر در جهان را، جراحات ناشی از تصادفات ذکر کرده است.

تصادفات یکی از شایع‌ترین عوامل مرگ و میر در میان نوجوانان و بزرگسالان است. (کاپلان و سادوک، ۱۳۷۶) پیشگیری از حوادث و تصادفات از نظر سازمان بهداشت جهانی مهمترین مسئله بهداشت در سال ۱۹۹۳ در سراسر جهان بوده است.

بیشترین رقم تلفات نابهنگام از حوادث غیرمترقبه را قربانیان سوانح رانندگی تشکیل می‌دهند که درصد هشدار دهنده‌ای از آن میان به کودکان سنین مدرسه و سالمندان اختصاص می‌یابد. (حسین‌نیا، ۱۳۷۱) و یا امید (۱۳۸۴) می‌گوید: ایران دارای خونین‌ترین جاده‌های دنیاست. امیدوار (۱۳۸۵) گزارش می‌دهد که تنها در استان فارس در طول یک هفته ۱۹ نفر در تصادف رانندگی کشته شدند و ۲۰۲ مجروح در همین مدت راهی بیمارستان‌ها گردیدند. در سایر استانها هم وضعیت کم و بیش مشابهی دیده می‌شود.

به گزارش حیدرزاده (۱۳۸۵) تصادفات رانندگی به مهمترین معضل جاده‌های آذربایجان غربی تبدیل شده است و مرور منابع اینترنتی به اظهارات مشابهی در مورد استانهای مختلف در سراسر کشور منجر می‌شود. یزدان‌پور (۱۳۸۵) می‌گوید: در ده ماه گذشته (فروردین تا بهمن ماه سال ۱۳۸۵) ۲۴ هزار نفر تنها در تصادفات جاده‌ای ایران کشته شده‌اند و زندی (۱۳۸۵) پا را فراتر گذاشته و آمار ده سال گذشته (۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵) را بالغ بر ۲۱۰ هزار نفر و آمار مجروحین و معلولین همین دوره را حدود ۱/۵ میلیون نفر اعلام می‌کند. پارسا (۱۳۸۱) می‌گوید: ظرف بیست سال گذشته ۱/۵ برابر شهدای جنگ تحمیلی در حوادث رانندگی کشور کشته شده‌اند و تاکنون فکری برای جبران خسارت‌های مادی و معنوی بازماندگان کشته‌شدگان حوادث رانندگی نشده است.

لذا مؤلفین با توجه به ضرورت نگاهی روانشناسانه به این معضل جهت کاهش آن، کتاب حاضر را تألیف نمودند. انگیزه از نوشتن این کتاب غم جانکاهی است که از فوت و یا مصدوم و معلول شدن

ابناء بشر در اثر تصادفها در وجودمان رخنه کرده است بررسی این موضوع بجز ابعاد فنی و اقتصادی، بعد انسانی و معنوی هم دارد اگر این اثر بتواند از تلف شدن جان یک انسان جلوگیری کند اجر معنوی خود را دریافت نموده و هرگونه اهمال در این خصوص عقوبت و بازخواست الهی را در پیش دارد.

فصل‌های این کتاب بدین گونه می باشند: در ابتداء رفتار رانندگی، رفتار پر خطر، تصادف و ضرورت شناسایی علل رانندگی پرخطر و بررسی ابعاد شخصیتی خطرپذیر مانند: هیجان طلبی و یا تیپ شخصیتی نوع A و... که معمولاً افرادی با این خصوصیات احتمالاً در کارنامه رانندگی خود تصادفات زیادی داشته‌اند و به این افراد، افراد خطر جو می‌گویند و شناسایی و نوع برخورد با این افراد می‌تواند به کاهش پدیده تصادفات جاده‌ای و شهری کمک کند سپس رفتار رانندگی، رانندگی پرخطر و عوامل مؤثر بر آن بحث شده‌اند و نهایتاً راهکار مناسب برای کاهش تصادفها ارائه شده است.

پیش از پرداختن به موضوع، مؤلفین بر خود واجب می‌دانند از زحمات استاد فرزانه جناب آقای دکتر اصغر رضویه و سرکار خانم دکتر میترا محمودی و جناب آقای دکتر قاسم عسکری زاده و جناب آقای دکتر حسن بنی‌اسدی که با کمال بزرگواری و دقت نظر ما را یاری رساندند و از جناب آقای مهندس رضا محیاپور و خانم الهام علینقی‌زاده و مرکز خبرگزاری ایسنا و همکاران محترم این مرکز جناب آقای امین کریم‌الدینی، سرکار خانم منصوره کریم‌الدینی و سرکار خانم حسینی و همچنین از سرکار خانم فائزه منشدی‌پور که با دقت نظر و دلسوزی ستودنی خویش ویراستاری فنی این کتاب را بر عهده گرفتند و از دانشجویان علاقمند خانم‌ها: میترا محسنی، فرخنده قلی‌زاده، ساره دانش، ساره شمالی تقدیر نمایند.

و از دانشگاه‌های آزاد اسلامی واحد بندرعباس و سیرجان، خاصه معاونت محترم پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس جناب آقای دکتر محسن دهقانی و مدیریت محترم پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سیرجان سرکار خانم فرانک محسن زاده و مسئول محترم انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس سرکار خانم فریبا قاسمی کمال تشکر را داشته باشد. هر چند مؤلفین بر این امر واقفند که اجر معنوی این حمایت را نمی‌توان با قلم فرسایی به تصویر کشید. امید است این قلم پر خیر رقیمی موثر یا فتح بابی در وضعیت تصادفها در کشورمان باشد. چرا که انسانها آن گونه رانندگی می‌کنند که زندگی می‌کنند و با آمار روبه افزون تصادفها و مرگ و میر ناشی از تصادفها، تعبیر خوبی برای روند زندگی ایرانیان نمی‌توان یافت.

امیر فخرایی - علینقی زاده

تابستان ۱۳۸۸